

Jarmila Kubíková – nejnovější půlkulatiny

Ještě v únoru tohoto roku, kdy doc. RNDr. Jarmila Kubíková, CSc., dovršila pětáosmdesátku, přispívala několika leklemi do dvousemestrálního kurzu Vegetace střední Evropy pro magisterské studenty na geobotanice katedry botaniky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Její obdivuhodná vitalita se netýká jen pedagogické činnosti, ale stále také odborného působení na poli ochrany přírody, editorské činnosti (časopisy Bohemia Centralis a Natura Pragensis) i akcí České botanické společnosti, případně aktivit dalších spolků zabývajících se ekologickými tématy. Kdo z přírodovědců paní docentku nezná (myslím, že málokdo), může se mnohé podrobnosti z jejího odborného života dovědět z detailnějších textů ke kulatým životním mezníkům (Živa 1998, 3: XXXV; 2003, 2: XXI a 2013, 2: XXIX–XXX). Nakolik jsem měl možnost (sám řazen spíše ke generaci žáků) s ní sdílet posametové působení na pražské univerzitní geobotanice, chtěl bych zdůraznit několik aspektů: od svého návratu na katedru botaniky po r. 1989 od samého počátku dělala maximum pro zprostředkování mezinárodních zkušeností studentům, v době, kdy vznikala program studentských výměn Erasmus v rámci Evropy, jsme spo-

lečně přes naše kontakty zařizovali mezi-univerzitní smlouvy, J. Kubíková především v německy mluvící části Evropy. S tím byla spojena také její úspěšná a cenná snaha organizovat exkurze (často s překryvem s exkurzemi zahraničních partnerů) do země pestrého zastoupení ekosystémů (Alpy, Karpaty, pobřeží Severního a Baltského moře, mediterán atd.). Přes specializační oborové zkušenosti v mykologii, rhizologii, pedologii nebo vegetačním xerotermu zdůrazňovala při výuce celostní pohled na přírodu a díky terénní pozorovatelské schopnosti dokázala ukázat studentům vyhraněné ekologické příčinnosti ve vývoji přírody. Zajisté se sem promítla její kolegiální soudržnost s vedoucí postavou oboru, prof. Janem Jeníkem. A jako učitelský bonus je dobré uvést, že coby historiograficky a politicky utvářená osobnost neopomněla komentovat setkání s tou či onou dějinnou událostí, osobností nebo památkou v terénu, počínaje např. kulturně-ničitelskou stránkou spjatou s husitskými vojevůdci až po konfliktní epizody s komunismem rozmáhajícím se třeba v Jižní Americe. Její osvětově laděná pražská exkurze k hrobům a pomníkům slavných botaniků na závěr vegetačního přednáškového kurzu se stala až

1 Jarmila Kubíková na exkurzi v Českém středohoří v r. 2008. Foto J. Vojta

překvapivě oblíbenou. Zároveň je Jarmila Kubíková rodinný typ, pečuje o manžela a dva syny (mladší z nich, Martin, s ní i s námi sdílel botanické exkurze).

Rád bych na závěr těchto útržkovitých poznámek popřál paní docentce za všechny, kdo jí na fakultě drželi palce v jejím křivolákém osudu, co nejpevnější zdraví a dlouhá léta potěšení z pobytů nejen na rodinné zahradě v Letech u Řevnic, ale také ze setkávání se spřízněnými dušemi a s přírodou.

K blahopřání se přidává redakční rada a redakce Živy.

Hony (Jan Květ) – pět let po osmdesátce

Jako by to bylo včera, kdy jsme mohli na stránkách Živy sdílet blahopřání ke kulatinám známého experimentálního a produkčního ekologe, hydrobotanika a rostlinného fyziologa, vysokoškolského učitele a také posametového politika RNDr. Jana Květa, CSc., dr. h. c. (Živa 2013, 4: LXXX–LXXXI). K dalším uplynulým pěti rokům lze odkázat na výše uvedený podrobný text, který mapuje Honyho mimořádně pestré aktivity, oborové i organizační úspěchy a zásluhy, tuzemská a zahraniční ocenění. Zmíněný článek neopomíná ani ryze lidské, potažmo společenské působení jubilanta, které vždy pozitivně ovlivňovalo „provoz“ botanické komunity. Pokud lze vůbec ještě něco přidat, pak snad osobní mezilidskou zkušenost anebo dříve méně zdůrazněný aspekt mezi všemi jeho aktivitami. Myslím, že Honyho bezděky nejvíce oceňovaným rysem byla a je obětavost jdoucí ruku v ruce se skromností, a na to navazující role komunikátora v mnohem širším než tuzemském měřítku. Projevoval vždy starost o lidi v kolektivech, s nimiž měl co do činění. V dobách, kdy se Botanický ústav vzniklý na akademickém půdě coby Geobotanická laboratoř „stavěl na nohy“ a diferencoval se na pracovní skupiny, Hony „pendloval“ mezi

hydrobotanickým pracovištěm v Třeboni, brněnskou ekologickou skupinou a ústředím v Průhoncích a byl aktivní ve výzkumně-koncepčních i správních polohách. Čas strávený v dopravních prostředcích díky svým jazykovým schopnostem a ve snaze pomáhat kolegům investoval do korektur cizojazyčných publikací produkovaných ústavem. Seznámil jsem se s ním jako student na praxi v Brně u skupiny vedené Milenou Rychnovskou (Živa 2008, 6: LXXXIII a 2003, 6: LXXV–LXXVI) a o málo později, po mém absolvování geobotaniky na PřF UK, mi nezištně pomáhal při přípravě anglické publikace diplomové práce. Vzpomínám, jak jsem si ve spěchu koncem 70. let odnášel po několikáté večerní revizi textu s Honým v Českých Budějovicích výsledek, a abych stihl dopravu k poslednímu vlaku do Prahy, Hony mě za společného sprintu doprovázel nejúspornější zkratkou, až jsem se bál po tom běžeckém zadýchání o jeho zdraví. Má žena reflektuje svou praxi coby studentského „pomvěda“, Honym vedenou, kdy jí na mokřích loukách zadal samostatné otestování jím vyvinuté experimentální měřicí metody mířící k vědeckému publikování. Jeho jak inovačně-pokusné, tak pedagogické schopnosti by neměly

1 Jan Květ při předávání cen Nadace Český literární fond a Nadání Hlávkových. Zámek v Lužanech (2018). Foto J. Nosek

zůstat nezdůrazněny. Množství vzpomínek by jistě přinesli lidé, kteří s Janem spolupracovali dlouhodobě, mnoho jich je navíc i v zahraničí.

Krátké připomenutí zůstane z povahy věci mnohé dlužno, nicméně dovolí alespoň na závěr přát Honymu Květovi vše dobré podepřené pevným zdravím především pro něho, ale také jeho ženu Radku, dcery Terezu a Helenu a všechna vnoučata.

S přáním se připojuje redakční rada a redakce Živy.